

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 77
van **ELS ROBEYNS**
datum: 1 december 2015

aan **ANNEMIE TURTELBOOM**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BEGROTING, FINANCIËN EN ENERGIE

Energiearmoede - Afsluiting van elektriciteit en gas

Steeds meer gezinnen in Vlaanderen geraken in de armoede.

Energiekosten zijn vaak niet meer te dragen. Afsluiting van gas en elektriciteit dreigt dan ook als een zwaard van Damocles. In veel gevallen kunnen budgetmeters voor een leefbaar alternatief zorgen.

1. Hoeveel gezinnen werden de laatste vijf jaar geconfronteerd met een dreigende afsluiting van gas en elektriciteit? Graag een opdeling per jaar en per provincie, respectievelijk voor gas en elektriciteit.
2. Hoeveel gezinnen werden de laatste vijf jaar effectief afgesloten van gas en elektriciteit? Graag een opdeling per jaar en per provincie, respectievelijk voor gas en elektriciteit.
3. Hoeveel budgetmeters werden de laatste vijf jaar geplaatst? Graag een opdeling per jaar en per provincie, respectievelijk voor gas en elektriciteit.
4. Welke initiatieven heeft de minister genomen om energiearmoede te voorkomen en tegen te gaan en welke overweegt zij nog te gaan nemen?
5. Welke initiatieven heeft de minister ondernomen om de OCMW's te ondersteunen om energiearmoede te voorkomen en aan te pakken en welke overweegt zij nog te gaan nemen?

Deze vraag werd gesteld aan de ministers Annemie Turtelboom (77), Liesbeth Homans (163).

ANNEMIE TURTELBOOM

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BEGROTING, FINANCIËN EN ENERGIE

GECOÖRDINEERD ANTWOORD

op vraag nr. 77 van 1 december 2015

van **ELS ROBEYNS**

1. Het is niet duidelijk hoe 'een dreigende afsluiting' gedefinieerd moet worden.

In de recentste enquête uitgevoerd bij 1000 gezinnen door de VREG, bleek dat 7% van de respondenten ooit problemen had om hun energiefactuur te betalen. Dit percentage ligt in lijn met de resultaten van de vorige jaren. Meer kwetsbare groepen, zoals mensen die recht hebben op het sociaal tarief (19%*), mensen met een erg laag inkomen (16%*) en huurders (17%) zijn duidelijk vatbaarder voor deze problematiek.

Een iets groter deel van de respondenten (11%) heeft ooit problemen gehad om hun woning te verwarmen. Ook dit percentage ligt in lijn met de resultaten van vorig jaar. Opnieuw hadden de laagst opgeleiden (17%*), gezinnen met de laagste inkomens (23%*) en huurders (18%) significant vaker problemen. De respondenten die elektrisch bijverwarmen gaven vaker dan ooit aan problemen te hebben gehad. De problemen om de woning te verwarmen zijn voornamelijk te wijten aan de energieprestatie van de woning. 63% van de gezinnen die ooit moeilijkheden ondervond, wees dit als hoofdoorzaak aan. Slechts 3% vernoemde uitsluitend financiële redenen; 15% gaf aan dat het een combinatie was van beide. Deze percentages liggen in lijn met de resultaten van vorig jaar.

Alle beschikbare cijfers ivm de enquêtes bij gezinnen door de VREG, zijn consulteerbaar in het rapport "Marktmonitor" dat de VREG jaarlijks in november publiceert op zijn website. De rapporten van de afgelopen jaren zijn beschikbaar op de website van de VREG:

http://www.vreg.be/nl/documenten-databank?text=&document_type=All&day=&month=&year=&number=&theme=All&subthema=All&free_year= .

2. Deze cijfers kaderen in de opvolging van de sociale openbaredienstverplichtingen inzake energie, die in detail consulteerbaar zijn in het rapport "Statistieken van huishoudelijke afnemers in het kader van de sociale openbaredienstverplichtingen" dat de VREG jaarlijks in juni publiceert op zijn website. De rapporten van de afgelopen jaren zijn beschikbaar op de website van de VREG: <http://www.vreg.be/sociale-openbaredienstverplichtingen>.

Het aantal afsluitingen na advies van de LAC (dus wegens wanbetaling) bedroeg 1.247 in 2014 voor elektriciteit. Dit is bijgevolg 4,3% van alle dossiers die werden behandeld door de LACs, en 1,5% van alle afnemers die werden beleverd door de distributienetbeheerder. Het aantal afsluitingen na LAC voor elektriciteit is met 8,43% gestegen ten opzichte van 2013.

Voor aardgas werden er 1.763 toegangspunten afgesloten van het distributienet. Dit is 9% van de behandelde LAC dossiers, en vertegenwoordigt 3% van de afnemers die worden beleverd door de aardgas netbeheerder. Het aantal afsluitingen na LAC voor aardgas is met 4,01% gestegen ten opzichte van 2013.

3. Deze cijfers kaderen in de opvolging van de sociale openbaredienstverplichtingen inzake energie, die in detail consulteerbaar zijn in het rapport "Statistieken van huishoudelijke afnemers in het kader van de sociale openbaredienstverplichtingen"

dat de VREG jaarlijks in juni publiceert op zijn website. De rapporten van de afgelopen jaren zijn beschikbaar op de website van de VREG: <http://www.vreg.be/sociale-openbaredienstverplichtingen>.

Voor het opvolgen van de problematiek van energiearmoede is trouwens het aantal *actieve* budgetmeters het meest van belang, minder het aantal *geplaatste* budgetmeters. In de praktijk worden veel budgetmeters na verloop van tijd immers weer uitgeschakeld omdat de klant geen schulden meer heeft, of als gevolg van verhuis.

Eind 2014 waren er voor elektriciteit 42.813 ingeschakelde (actieve) budgetmeters. Dit is een daling van 2,53% ten opzichte van 2013. Het aantal geplaatste budgetmeters daalde eveneens met 4,29% tot 9.167.

Echter, een stijging van 15,59% was merkbaar voor het aantal uitgeschakelde budgetmeters dat weer werd ingeschakeld.

Voor aardgas ligt deze trend niet gelijkaardig: het totale aantal geplaatste ingeschakelde (actieve) budgetmeters bedroeg 27.514, hetgeen een stijging is van 1,47% ten opzichte van 2013. Het aantal geplaatste budgetmeters in 2014 daalde wel met bijna 2%. Het aantal uitgeschakelde budgetmeters dat opnieuw werd ingeschakeld kende een opvallende stijging van bijna 40%.

4. Het Regeerakkoord voorziet een aanpak van energiearmoede aan de bron, met een sterke operationele rol voor de sociale economie. Het sociale dakisolatieprogramma wordt versterkt en een bijkomend sociaal programma voor hoogrendementsglas en spouwmuurisolatie wordt opgestart. Premies worden op maat gemaakt van de verschillende doelgroepen.

De bestaande beschermingsmaatregelen in de strijd tegen energiearmoede, de zogenaamde sociale openbaredienstverplichtingen, slagen er in om afsluitingen van energielevering maximaal te vermijden en de opbouw van energieschulden in te dammen. De vaststelling is echter dat deze maatregelen vooral de klemtoon leggen op bescherming tegen afsluiting van energielevering en het financieel steunen van mensen die al kampen met betalingsproblemen voor de levering van energie. Met deze eerder curatieve aanpak wordt niet verholpen aan de onderliggende problemen van (te) hoge energiekosten. Daarvoor is een lange termijn aanpak nodig die kwetsbare groepen structureel helpt ontsnappen aan te hoge energiekosten door hun woningen energiezuiniger te maken.

Naast het gebrek aan financiële middelen voor investeringen in de woning, vormt ook de mate waarin met zich kan informeren en organiseren een belangrijke drempel voor kwetsbare gezinnen. Er is dus nood aan toegankelijke voorfinanciering gecombineerd met ontzorging door begeleiding bij de uitvoering van REG-maatregelen. Daarnaast is het zaak om via geschikte kanalen de verschillende doelgroepen te bereiken met een aanbod op maat. Met de energiescans, sociale dakisolatieprojecten en goedkope leningen zijn de eerste stappen richting doelgroepgerichte maatregelen gezet. De combinatie van energiebesparing (lagere factuur), energie- en renovatiepremies, belastingvermindering (dakisolatie) en voordelige financiering (banken, goedkope Energielening aan 2% en aan 0% voor kwetsbare groepen) hebben een reële impact op energiearmoede. Deze acties hebben echter nood aan een zware opschaling en nog meer differentiatie in scenario's naar doelgroep en woningsoort.

Tegen het einde van 2015 bereid ik een ontwerp voor een energiearmoedeprogramma voor op basis van participatie van meer dan 30 partnerorganisaties zoals de netbeheerders, armenverenigingen, het middenveld en de VVSG. De nadruk moet daarbij enerzijds liggen op het behoud en de optimalisatie van de huidige al uitgebreide bescherming tegen afsluiting van de energielevering. Anderzijds zal sterk worden ingezet op een structurele verlaging van het energieverbruik in de woningen van kwetsbare gezinnen.

5. Bestaande doelgroepgerichte instrumenten zoals de energiescan en de hoge premie voor sociale dakisolatieprojecten, 50% hogere premiebedragen en kortingbonnen voor energiezuinige huishoudtoestellen voor beschermde afnemers, zullen op hun

verdiensten en tekortkomingen beoordeeld worden. Via een participatieve aanpak zullen suggesties voor optimalisaties van bestaand beleid en voor bijkomende maatregelen uitgewerkt worden. Minstens voor de in het Regeerakkoord en de Beleidsnota energie al voorziene uitbouw van sociale energie-efficiëntieprogramma's op vlak van hoogrendementsglas en spouwmuurisolatie zullen in het actieplan concrete voorstellen worden opgemaakt. Daarnaast zal samen met de minister bevoegd voor Wonen worden bestudeerd op welke manier in de sociale huisvesting en huurwoningen via een collectieve aanpak een versnelling en de energetische opwaardering van het patrimonium kan worden gerealiseerd.

Voor de maatregelen waarvoor een politiek akkoord tot stand kan komen, zal het nodige regelgevend werk worden opgestart begin 2016.

Ik heb nog geen specifieke initiatieven genomen om de OCMW's bijkomend te ondersteunen bovenop de bestaande goed werkende maatregelen die onderdeel uitmaken van de sociale openbaardienstverplichtingen uit het Energiebesluit van 19 november 2010. Voorlopig wacht ik wat dit betreft nog even op de aanbevelingen die mij in het energiearmoedeprogramma zullen worden aangereikt.